INKLYUZIV TA'LIMDA PSIXOLOGIK XIZMAT VA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI INTEGRATSIYASI

Ilmiy rahbar: **D.E.Abduqodirova**
CHDPU Psixologiya kafedrasi o'qituvchisi
orcid 0009-0008-4155-8330
abduqadirovadilobarbonu@gmail.com
Yo'ldoshova Dilnoza
Amaliy psixologiya yo'nalishi talabasi
yuldashevadilnoza38@email.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada inklyuziv ta'lim muhitida psixologik xizmat va raqamli ta'lim texnologiyalarining integratsiyasi masalasi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli ta'lim platformalari, interaktiv o'quv vositalari va psixologik qo'llab-quvvatlash tizimlarining o'quvchilarning emotsional barqarorligi, motivatsiyasi hamda ijtimoiy moslashuviga ta'siri o'rganildi. Shuningdek, raqamli baholash tizimlari va algoritmik monitoring jarayonlarining o'quvchilarning psixologik holatiga ta'siri hamda u bilan bog'liq etik va xavfsizlik masalalari tahlil qilindi. Tadqiqot metodologiyasi sifatli ilmiy tahlil, kontent tahlil va fanlararo yondashuv asosida amalga oshirildi. Tadqiqot natijalari psixologik xizmat va raqamli ta'lim texnologiyalarining uyg'un integratsiyasi inklyuziv ta'lim muhitida o'quvchilarning emotsional farovonligini mustahkamlash, ta'lim jarayonini individuallashtirish hamda pedagogik qo'llab-quvvatlash samaradorligini oshirishga xizmat qilishini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar. Inklyuziv ta'lim, psixologik xizmat, raqamli ta'lim texnologiyalari, pedagogik innovatsiyalar, emotsional farovonlik, motivatsiya, algoritmik baholash, ta'limda integratsiya.

Аннотация. В данной статье рассматривается интеграция психологической службы и цифровых образовательных технологий в условиях инклюзивного образования. В исследовании анализируется влияние цифровых образовательных платформ, интерактивных учебных средств и систем психологической поддержки на эмоциональную устойчивость, мотивацию и социальную адаптацию обучающихся. Особое внимание уделяется анализу цифровых систем оценки и алгоритмического мониторинга, а также связанным с ними этическим и информационным рискам. Методология исследования основана на качественном анализе научных источников, контент-анализе и междисциплинарном подходе. Результаты исследования показывают, что интеграция психологической службы и цифровых образовательных технологий способствует повышению эффективности педагогической поддержки, индивидуализации обучения и укреплению психологического благополучия учащихся в условиях инклюзивного образовательного процесса.

Ключевые слова. инклюзивное образование, психологическая служба, цифровые образовательные технологии, педагогические инновации, эмоциональное благополучие, мотивация, алгоритмическая оценка, образовательная интеграция.

Abstract. This article examines the integration of psychological services and digital educational technologies in inclusive education. The study analyzes the impact of digital learning platforms, interactive educational tools, and psychological support systems on students' emotional stability, motivation, and social adaptation. Particular attention is given to the role of digital assessment systems and algorithmic monitoring as well as the ethical and data security risks associated with their implementation. The research methodology is based on qualitative analysis, content analysis, and an interdisciplinary approach. The findings indicate that the integration of psychological services with digital educational technologies enhances pedagogical support, promotes personalized learning, and contributes to improving students' psychological well-being within inclusive educational environments.

Keywords. inclusive education, psychological services, digital educational technologies, pedagogical innovations, emotional well-being, motivation, algorithmic assessment, educational integration

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimlarida raqamli texnologiyalar va psixologik xizmatlarni integratsiyalashgan holda qo'llash inklyuziv ta'lim jarayonining sifatini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Inklyuziv ta'lim shaxslarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda barcha o'quvchilar uchun teng imkoniyatlar yaratishga qaratilgan bo'lib, psixologik xizmat o'quvchilarning emotsional barqarorligini ta'minlash, ularni ijtimoiy va pedagogik jihatdan qo'llab-quvvatlash hamda maktab muhitiga muvaffaqiyatli moslashuvini rag'batlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamli ta'lim texnologiyalari o'quv materiallarini individuallashtirish, interaktiv va multimedia elementlari bilan boyitilgan mashg'ulotlarni tashkil etish hamda o'quvchilarning o'zini baholash va yutuqlarini kuzatish imkoniyatlarini kengaytirish orqali ta'lim jarayonini samarali qiladi.

Psixologik xizmat va raqamli texnologiyalarni integratsiyalashgan holda qo'llash o'quv jarayonini shaxsiylashtirish va pedagogik qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini oshirsa-da, bir qator etik, psixologik va texnologik xavflarni ham o'zida mujassam etadi. Masalan, o'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlari yetarlicha himoyalanmagan bo'lsa, ularning daxlsizligi va maxfiyligi xavf ostiga tushishi mumkin. Shuningdek, doimiy raqamli monitoring va algoritmik baholash tizimlariga ortiqcha tayanish o'quvchilarda nazorat ostida bo'lish hissini kuchaytirib, motivatsiya pasayishi, stress darajasining oshishi va o'zini baholashning salbiy yo'nalishi kabi psixologik oqibatlarga olib kelishi ehtimoli mavjud.

Bundan tashqari, texnologik vositalar bilan amalga oshiriladigan baholash va pedagogik intervensiyalar insoniy yondashuvni to'liq qoplamasligi mumkin, bu esa sezgir va maxsus ehtiyojli o'quvchilarda ijtimoiy chetlashuv va izolyatsiya xavfini oshiradi. Shu sababli inklyuziv ta'limda psixologik xizmat va raqamli ta'lim texnologiyalarining integratsiyasi jarayonini

o‘rganish nafaqat texnologik samaradorlik, balki o‘quvchilarning psixologik farovonligi, ijtimoiy moslashuvi va pedagogik natijalarga ta’sirini ilmiy jihatdan tahlil qilishni talab qiladi.

Mazkur maqola shu kontekstda psixologik xizmat va raqamli ta’lim texnologiyalarining integratsiyasining afzalliklari, yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xavflar hamda ularning ta’lim jarayoniga ta’sirini tizimli va fanlararo yondashuv asosida ilmiy jihatdan o‘rganishga qaratilgan.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqot sifatli ilmiy tahlil metodologiyasiga asoslanib inklyuziv ta’lim muhitida psixologik xizmat va raqamli ta’lim texnologiyalarining integratsiyasini tizimli o‘rganishga yo‘naltirildi. Tadqiqot jarayonida pedagogika, psixologiya va raqamli ta’lim sohalariga oid mahalliy hamda xorijiy ilmiy manbalar tizimli va solishtirma tahlil asosida o‘rganildi. Ilmiy adabiyotlar tanlashda ularning inklyuziv ta’lim masalalariga bevosita aloqadorligi, nazariy asoslanganligi va amaliy ahamiyati asosiy mezon sifatida belgilandi. Shu bilan birga, tanlangan manbalar psixologik xizmatning pedagogik jarayondagi roli, raqamli ta’lim platformalarining samaradorligi va ularning integratsiyalashgan qo‘llanilishi bo‘yicha ilmiy jihatdan ishonchli ma’lumotlarni taqdim etishi nazarda tutildi.

Inklyuziv ta’limda psixologik xizmat va raqamli texnologiyalardan foydalanish holatlarini tahlil qilishda kontent tahlil usuli qo‘llanildi. Ushbu usul yordamida o‘quv jarayonida qo‘llanilayotgan interaktiv platformalar, algoritmik baholash tizimlari va psixologik qo‘llab-quvvatlash vositalarining funksional xususiyatlari, shuningdek ularning o‘quvchilarning emotsional holati, motivatsiyasi va ijtimoiy moslashuviga ta’siri tizimli ravishda baholandi[1]. Etik jihatlarni aniqlashda shaxsiy ma’lumotlar xavfsizligi, algoritmik shaffoflik, pedagogik nazorat va psixologik xavfsizlik mezonlari asosiy tahlil mezonlari sifatida belgilandi.

Shuningdek tadqiqotda fanlararo yondashuv qo‘llanilib unda pedagogik, psixologik va texnologik konsepsiyalar integratsiyalashgan holda ko‘rib chiqildi. Ushbu metodologik yondashuv psixologik xizmat va raqamli ta’lim texnologiyalari o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni kompleks, tizimli va ilmiy asoslangan tarzda tahlil qilish imkonini berdi. Natijada tadqiqot nafaqat texnologik samaradorlikni, balki pedagogik va psixologik ta’sirlarni ham hisobga olgan holda inklyuziv ta’lim jarayonining umumiy sifatini baholashga xizmat qildi.

MUHOKAMA

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, psixologik xizmat va raqamli ta’lim texnologiyalarining integratsiyasi inklyuziv ta’lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshirishga xizmat qiladi. Raqamli platformalar orqali o‘quvchilar individual ehtiyojlariga moslashtirilgan mashg‘ulotlarni amalga oshirishi, o‘zini baholash va o‘quv yutuqlarini kuzatish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga psixologik xizmat o‘quvchilarning emotsional barqarorligini mustahkamlash, xavotir va stress darajasini kamaytirish hamda ijtimoiy moslashuv va pedagogik faoliyatga muvaffaqiyatli integratsiyasini qo‘llab-quvvatlashda muhim rol o‘ynaydi.

[1] Selwyn N. Education and Technology: Key Issues and Debates. – London: Bloomsbury Academic, 2016.

Biroq ushbu integratsiya jarayonida bir qator muammolar ham yuzaga keladi. Avvalo, shaxsiy ma'lumotlar bilan ishlashda xavfsizlik choralarining yetarli emasligi o'quvchilarning daxlsizligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shuningdek, raqamli baholash tizimlariga ortiqcha tayanish pedagogning professional mas'uliyatini cheklashi va insoniy yondashuvning yetarli darajada qo'llanilmasligiga olib kelishi ehtimoli mavjud. Bu holatlar o'quvchilarda stress, o'zini past baholash, motivatsiyaning pasayishi hamda o'quv jarayoniga nisbatan ijobiy munosabatning kamayishiga sabab bo'lishi mumkin.

Shuningdek, standartlashtirilgan yoki algoritmik baholash tizimlarining noaniq teskari aloqalari o'quvchilarning o'zini anglash va o'z-o'zini rivojlantirish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Inklyuziv muhitda bunday holatlar ijtimoiy chetlashuv va psixologik izolyatsiya xavfini kuchaytiradi. Shu sababli psixologik xizmat va raqamli ta'lim texnologiyalarini integratsiyalashgan holda qo'llash jarayonida inson omili, etik tamoyillar, shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi va psixologik xavfsizlik mexanizmlarining birgalikda ta'minlanishi zarur.

Ushbu yondashuv pedagog va texnologik vositalar o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlaydi, o'quvchilarning emotsional farovonligini saqlashga xizmat qiladi va inklyuziv ta'lim muhitida raqamli texnologiyalarning ijobiy pedagogik ta'sirini maksimal darajada oshiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, inklyuziv ta'limda psixologik xizmat va raqamli ta'lim texnologiyalarining integratsiyasi ta'lim jarayonining sifatini oshirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish va pedagogik jarayonni shaxsiylashtirish uchun keng imkoniyatlarni yaratadi. Shu bilan birga mazkur integratsiya jarayonida shaxsiy ma'lumotlar xavfsizligi, pedagogik nazorat va psixologik himoya mexanizmlari qat'iy ta'minlanishi zarur.

Raqamli texnologiyalar va psixologik xizmat bir-birini to'ldiruvchi vosita sifatida qo'llanilganda o'quvchilarning emotsional barqarorligi, ijtimoiy moslashuvi, o'zini baholash ko'nikmalari va motivatsiyasi sezilarli darajada oshadi. Shu bilan birga pedagogning rolini to'liq avtomatlashtirish emas, balki uning professional faoliyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan yondashuv inklyuziv ta'lim muhitida texnologik taraqqiyot va insonparvarlik qadriyatlari o'rtasida barqaror muvozanatni ta'minlaydi.

Natijada psixologik xizmat va raqamli ta'lim texnologiyalarining uyg'un integratsiyasi nafaqat ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, balki o'quvchilarning ijtimoiy va emotsional farovonligini mustahkamlash, pedagogik qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish va inklyuziv ta'lim tamoyillarini ilgari surish nuqtai nazaridan muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Ushbu yondashuv zamonaviy ta'lim muhitida texnologik imkoniyatlar va psixologik qo'llab-quvvatlashni birlashtirish orqali ta'lim sifatini kompleks oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI :

1. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). PSYCHOLOGICAL FEATURES OF THE NEUROGRAPHIC APPROACH. 01. 501-503.
2. 8.Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). TALABALARDA PSIXOLOGIK STRESSNI YENGISH. 03. 69-73.

3. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2025). HISSIY IJODKORLIK: TUSHUNCHA VA KOMONENTLAR. Journal of Economics and Business UBS. 4. 145-154.
4. Abduqodirova, Dilobarbonu. (2024). EMOTSIONAL KREATIVLIK: NAZARIY ASOSLARI VA PSIXOLOGIK YONDASHUVLAR.. Journal of Economics and Business UBS. 4. 679-685.
5. Eshnayev, Nortoji & Madgapilova, Nargiza. (2023). CHARACTERISTICS OF IMPLEMENTING THE CLUSTER APPROACH IN THE EDUCATIONAL SYSTEM. International Journal of Pedagogics. 03. 44-47. 10.37547/ijp/Volume03Issue02-09.
6. Madgapilova, Nargiza. (2023). THE SPECIFICS OF THE IMPLEMENTATION OF THE PEDAGOGICAL INNOVATIVE CLUSTER APPROACH IN THE SYSTEM OF CONTINUING EDUCATION. 1. 236-244.
7. Madgapilova, Nargiza. (2025). МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ Илимий-методикалық журнал. 164-170.
8. Madgapilova, Nargiza. (2024). mug‘allim 2024. 5/2-сан. 461-468.
9. Madgapilova, Nargiza. (2025). SCIENTIFIC-PRACTICAL AND STRATEGIC BASES OF IMPROVING PEDAGOGICAL-PSYCHOLOGICAL COOPERATION IN THE INTEGRATION OF SCHOOL AND PRE-SCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS IN THE CONTEXT OF CONTINUOUS EDUCATION ON THE BASIS OF INNOVATIVE LOGISTICS. 1. 157-166.
10. Abduqodirova Dilobarbonu Erkinjon qizi “Inklyuziv ta’lim sharoitida o‘uvchilarning emotsional intellektini rivojlantirishning psixologik-pedagogik Asoslari” Scientific-Practical Conference “Inclusive Education: Dialogue, Analysis, Experience”, December 15, 2025
11. Bandura A. Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. – Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1986.
12. Bronfenbrenner U. The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. – Cambridge: Harvard University Press, 1979.
13. Deci E., Ryan R. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. – New York: Plenum Press, 1985.
14. Florian L., Black-Hawkins K. Exploring Inclusive Pedagogy. – Cambridge Journal of Education, 2011.
15. Selwyn N. Education and Technology: Key Issues and Debates. – London: Bloomsbury Academic, 2016.
16. UNESCO. Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All. – Paris: UNESCO Publishing, 2005.
17. UNESCO. ICT in Education and Inclusive Learning. – Paris: UNESCO Publishing, 2019.
18. Vygotsky L. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 1978.
19. Zhao Y. Artificial Intelligence and the Future of Education. – London: Routledge, 2019.